

Lieta C-132/22

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar
Tiesas Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2022. gada 25. februāris

Iesniedzējtiesa:

Tribunale Amministrativo Regionale per il Lazio (Itālija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2021. gada 13. decembris

Prasītāji:

BM

NP

Atbildētāja:

Ministero dell'Istruzione, dell'Università e della Ricerca – MIUR

Pamatlietas priekšmets

Tribunale Amministrativo Regionale per il Lazio [Lazio Reģionālajā administratīvajā tiesā] celta prasība atcelt Ministrijas dekrētu Nr. 597/2018. Šis Izglītības, universitāšu un pētniecības ministrijas (*Ministero dell'Istruzione, dell'Università e della Ricerca – MIUR*) pieņemtais dekrēts regulē pasniedzēju – ar darba līgumiem uz nenoteiktu un uz noteiktu laiku – nacionālo piemērotības sarakstu izveidošanas procedūru valsts augstākās izglītības iestādēs mākslas, mūzikas un horeogrāfijas jomā (*istituzioni statali dell'alta formazione artistica, musicale e coreutica*; turpmāk tekstā – “AFAM institūti”). Tas tiek apstrīdēts daļā, kurā nolūkā ļaut piekļuvi minētajai procedūrai netiek atzīta iespēja, ka prasītā vismaz trīs gadu profesionālā pieredze var būt gūta arī līdzvērtīga līmeņa institūtos citās dalībvalstīs. Tāpēc tiek lūgts arī nepiemērot Likumu Nr. 205/2017 – primāru normatīvo aktu, uz kura pamata ir pieņemts minētais ministrijas dekrēts.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Itālijas tiesiskā regulējuma, kas regulē nacionālo piemērotības sarakstu veidošanu mācīšanas uzdevumu uzticēšanai un nenoteiktu un uz noteiktu laiku AFAM institūtos, saderība ar LESD 45. panta 1. un 2. punktu un Regulas (ES) Nr. 492/2011 3. panta 1. punkta b) apakšpunktu.

Prejudiciālais jautājums

Vai LESD 45. panta 1. un 2. punkts un Eiropas [Parlamenta un Padomes] Regulas Nr. 492/2011 3. panta 1. punkta b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā tāda tiesību norma kā Likuma Nr. 205/2017 1. panta 655. punktā paredzētā, saskaņā ar kuru dalībai iekļaušanas piemērotības sarakstos procedūrā ar mērķi vēlāk noslēgt mācīšanas līgumus uz nenoteiktu un uz noteiktu laiku Itālijas AFAM institūtos tiek ņemta vērā tikai šādos valsts institūtos gūtā kandidātu profesionālā pieredze, nevis arī pieredze, kas gūta līdzvērtīga līmeņa institūtos citās Eiropas valstīs, ievērojot konkrētās procedūras īpatnējo mērķi novērst valstī pastāvošo darba tiesisko attiecību nestabilitāti, un, ja Tiesa, kurai uzdots šis jautājums, uzskatīs, ka Itālijas tiesiskais regulējums abstrakti nav pretrunā Eiropas tiesiskajam regulējumam, vai minētajā Itālijas tiesiskajā regulējumā paredzētos pasākumus var uzskatīt par samērīgiem, konkrēti, attiecībā pret iepriekšminēto sasniedzamo svarīgo iemeslu saistībā ar sabiedrības interesēm?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

LESD 45. panta 1., 2. un 4. punkts.

Regulas (ES) Nr. 492/2011 (2011. gada 5. aprīlis) par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos Savienībā (turpmāk tekstā – “Regula Nr. 492/2011”) 3. panta 1. punkta b) apakšpunkts.

Atbilstošās valsts tiesību normas

2017. gada 27. decembra Likums (*Legge*) Nr. 205 (turpmāk tekstā – “Likums Nr. 205/2017”). It īpaši, 1. panta 655. punktā ir paredzēts, ka mācību personāls, kam nav jau noslēgts līgums uz nenoteiktu laiku ar AFAM institūtiem, kas ir izturējis konkursu nolūkā tikt iekļautam institūta piemērotības sarakstos un kas līdz 2020./2021. akadēmiskajam gadam pēdējos astoņos akadēmiskajos gados ir – kaut arī ne secīgi – vismaz trīs akadēmiskos mācību gadus mācījis kādā no minētajiem institūtiem atbilstošajos tiesību aktos paredzētajosursos, tiek iekļauts atbilstošajos nacionālajos piemērotības sarakstos, atbilstoši kuriem var uzticēt mācīšanas uzdevumus uz nenoteiktu un uz noteiktu laiku, pakārtoti – spēkā esošajos valsts piemērotības sarakstos, ko sagatavo saskaņā ar kvalifikāciju apliecinājošiem dokumentiem, un 653. punktā minētajos piemērotības sarakstos,

pieejamo vakanču ietvaros. Iekļaušana notiek Izglītības, universitāšu un pētniecības ministrijas dekrētā noteiktajā kārtībā.

Ministrijas dekrēts (*Decreto ministeriale*) Nr. 597/2018 (turpmāk tekstā – “Dekrēts Nr. 597/2018”). It īpaši 2. panta 1. punkts, nosakot mācīšanas akadēmiskā darba stāža prasību, paredz, ka piemērotības sarakstu veidošanas procedūrā var piedalīties tikai tie kandidāti, kuri ir vismaz trīs akadēmiskos gadus mācījuši AFAM institūtos, savukārt neatzīst agrāko profesionālo pieredzi, kas gūta līdzvērtīga līmeņa institūtos citās dalībvalstīs.

Īss pamatlietas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 Ministrija – atbildētāja, pamatojoties uz Likuma Nr. 205/2017 1. panta 655. punktā paredzēto, pieņēma Dekrētu Nr. 597/2018, lai regulētu piemērotības sarakstu veidošanu mācīšanas uzdevumu uzticēšanai AFAM institūtos.
- 2 Prasītāji apstrīdēja iesniedzējtiesā Dekrētu Nr. 597/2018, lūdzot to atcelt daļā, kurā – 2. panta 1. punktā – nolūkā atļaut piekļuvi piemērotības sarakstu veidošanas procedūrai ar to netiek atzīsta ārvalstu institūtos gūtā agrākā profesionālā pieredze, kā arī lūdzot atcelt saskaņā ar minēto dekrētu izveidoto valsts piemērotības sarakstu. Turklāt viņi lūdz nepiemērot Likuma Nr. 205/2017, kas veido primāru normatīvo aktu, 1. panta 655. punktu.
- 3 Ministrija – atbildētāja lūdz noraidīt prasības kā nepamatotas.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

- 4 Prasītāji apgalvo, ka ar Itālijas tiesisko regulējumu tiek pārkāpts LESD 45. pants un Regulas Nr. 492/2011 3. pants, kā arī objektivitātes un labas valsts pārvaldības principi saistībā ar Itālijas Konstitūcijas (*Costituzione italiana*) 3. un 97. pantu.
- 5 Atbildētāja visupirms apgalvo, ka Dekrēts Nr. 597/2018 neesot prettiesisks, jo tā saturs atbilstot Likumā Nr. 205/2017 – kas ir augstāka ranga un tārad veido primāru saistošu normatīvo aktu – paredzētajam.
- 6 Tālāk tā uzsver, ka Likumā Nr. 205/2017 noteiktā regulējuma mērķis ir novērst nestabilo darba tiesisko attiecību situāciju, kurā atrodas daudzi AFAM institūtu pasniedzēji – kā izriet arī no likuma 1. panta 653. punkta, uz kuru norāda nākamais 655. punkts – kas tārad attaisnojot to, ka šīs situācijas novēršanai tiek prasīts, lai darba stāžs būtu sasniegts tieši šajos institūtos.
- 7 Atbildētāja arī izslēdz minēto Savienības tiesību normu pārkāpumu, jo šajā lietā neesot nekādas atšķirīgas attieksmes atkarībā no kandidātu pilsonības, ievērojot apstākli, ka prasība, lai dotu piekļuvi procedūrai, esot bez atšķirības piemērojama gan Itālijas pilsoņiem, gan ārzemniekiem.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 8 Attiecībā uz Dekrētu Nr. 597/2018 iesniedzējtiesa norāda, ka tas pieļauj iespēju izvērtēt ārvalstīs AFAM valsts institūtiem līdzvērtīga līmeņa institūtos veikto darbu tikai nolūkā izvērtēt kandidātu kvalifikāciju apliecinošos dokumentus, bet ne arī nolūkā ierēķināt trīs mācīšanas gadu pieredzi – kas ir aplūkojamajā valsts tiesiskajā regulējumā noteikta prasība dalībai procedūrā.
- 9 Attiecībā uz LESD 45. panta interpretāciju iesniedzējtiesa uzskata, ka prasītāju norādītajam Tiesas 1994. gada 23. aprīļa spriedumam *Scholz*, C-419/92, nav nozīmes šajā lietā, jo minētā lieta attiecās uz publisku konkursu un bija par to, ka kvalifikāciju apliecinošu dokumentu izvērtēšanas nolūkā piemērotības sarakstu pēc nopelniem veidošanai netika piešķirts punktu skaits par agrākajiem citās dalībvalsts valsts pārvaldē nostrādātiem darba laikposmiem, savukārt šis strīds ir par procedūru, kas rezervēta tikai mācībspēkiem ar agrāku darba pieredzi specifiskajā valsts AFAM nozarē, nevis par publisku konkursu. Turklāt minētajā lietā nostrādātais laikposms netika ņemts vērā nolūkā izvērtēt kandidātu kvalifikāciju apliecinošos dokumentus, savukārt izskatāmajā lietā šāds laikposms tiek uzskatīts par derīgu dokumentu izvērtēšanai, taču ne tam, lai tiktu izpildīta trīs gadu darba stāža prasība.
- 10 Arī Tiesas 2005. gada 12. maija spriedumam C-278/03 neesot nozīmes, jo tas attiecās uz Eiropas pilsoņu diskrimināciju piekļuvē amatiem Itālijas valsts pārvaldē, savukārt šajā lietā prasītāji ir Itālijas pilsoņi, kuri ir strādājuši citās dalībvalstīs.
- 11 Savukārt attiecībā uz Regulas Nr. 492/2011 3. panta interpretāciju iesniedzējtiesa atgādina Tiesas 2020. gada 23. aprīļa spriedumu *WN/Land Niedersachsen*, C-710/18, 33. punktu, kā arī 2003. gada 30. septembra spriedumu *Köbler*, C-224/01, un 2019. gada 10. oktobra spriedumu *Krah*, C-703/17; iesniedzējtiesa norāda, ka no minētās judikatūras izriet, ka iespēju neņemt vērā agrākos citā dalībvalstī nostrādātā darba stāža laikposmus nevar absolūti izslēgt, jo darba ņēmēju brīvas pārvietošanās principa ierobežojums var tikt pieļauts, ja tas ir vērsts uz kāda LESD noteikta mērķa sasniegšanu vai arī ja to attaisno primāri vispārējo interešu apsvērumi, ievērojot samērīguma principu.
- 12 Tieši izklāstīto apsvērumu gaismā iesniedzējtiesa jautā, vai mērķis novērst valsts darba tiesisko attiecību nestabilitāti AFAM jomā, uz ko ir vērsti aplūkojamie Itālijas tiesību akti, var attaisnot noteiktos ierobežojumus dalībai konkrēto piemērotības sarakstu veidošanas procedūrā, un vai tas ir samērīgs.
- 13 Šajā sakarā iesniedzējtiesa, atgādinot 2014. gada 26. novembra spriedumu *Mascolo u.c./MIUR*, C-22/13, no C-61/13 līdz C-63/13 un C-418/13, precizē, ka dalībvalstu pasākumi, ko tās pieņem, lai novērstu darba tiesisko attiecību nestabilitāti valsts pārvaldē, kas izriet no secīgu līgumu uz noteiktu laiku noslēgšanas, ir vērsti ne tikai uz valsts interešu, bet arī uz Eiropas interešu apmierināšanas, kā izrietot no Direktīvas 1999/70/EK.

- 14 Attiecībā uz pasākumu samērīgumu iesniedzējtiesa atgādina, ka saskaņā ar Republikas Prezidenta dekrētā (*decreto del presidente della Repubblica*) Nr. 143/2019 paredzēto pašlaik pieņemšana darbā uz nenoteiktu laiku AFAM institūtos notiek maksimāli 50 % apmērā, secīgi uzaicinot un pieņemot darbā personas no valsts piemērotības sarakstiem, savukārt atlikušās vietas tiek piešķirtas kandidātiem, kuri ir izturējuši publiskos kvalifikācijas un pārbaudījumu konkursus. Savukārt līgumu uz noteiktu laiku noslēgšanai tiek paredzēts prioritāri uzaicināt minētajos valsts piemērotības sarakstos iekļautos mācībspēkus, un, pakārtoti, ja nav iespējams aizpildīt visas vakances, atsevišķiem institūtiem tiek dota iespēja izdot konkursa paziņojumus institūta piemērotības sarakstu izveidošanai. Tātad iekļaušana konkrētajos piemērotības sarakstos nav vienīgā iespēja nenoteikta laika mācīšanas pienākumu saņemšanai valsts AFAM institūtos, jo vismaz 50 % no pieejamajām vietām jebkurā gadījumā ir rezervētas tādus publiskos kvalifikācijas un pārbaudījumu konkursus izturējušajiem kandidātiem, dalībai kuros nav spēkā Likumā Nr. 205/2017 noteiktie ierobežojumi.
- 15 Arī Itālijas *Corte costituzionale* (Konstitucionālā tiesa) savā 2019. gada 2. maija spriedumā Nr. 106 esot apgalvojusi, kaut gan attiecībā uz citu normatīvo aktu, ārkārtas konkursu jomā, ka šāda veida normas principā atbilst Itālijas Konstitūcijai (*Costituzione italiana*), jo, piešķirot drošību juridiskajām attiecībām un cenšoties novērst darba tiesisko attiecību nestabilitāti, tās ir tendētas uz labas pārvaldības garantēšanu. Tādējādi tās paredzot piekļuves tiesību civildienestam un publiskā konkursa principa ierobežojumu, kas nav nesaprātīgs.
- 16 Ievērojot izklāstīto, iesniedzējtiesa nolēma vērties Tiesā ar prejudiciāliem jautājumiem.